

Отже, на основі побудови періодичного тренду виявлена тенденція до негативної зміни фінансової стійкості АТ «Хмельницькобленерго», що вказує на необхідність детального аналізу на предмет визначення: які показники фінансової стійкості підприємства погіршилися, а які покращилися.

Процес прогнозування забезпечує інтеграцію, координацію і зменшення невизначеності. Використання методики щодо реальних значень показників фінансової стійкості промислового підприємства дозволило отримати результати аналізу, які мають практичну цінність у вирішенні актуальних питань прогнозування фінансової стійкості підприємства з метою розробки своєчасних заходів щодо її підвищення.

Література

1. Гиляровская Л. Т., Вехорева А. А. Анализ и оценка финансовой устойчивости коммерческого предприятия. СПб.: Питер, 2013. 256 с.

2. Батьковский М. А. Методологические основы анализа финансовой устойчивости предприятий. Финансы и учет: современная теория, методология и практика: сб. науч. трудов по материалам I международной науч.-практ. конференции 30.06.16 г. М.: НОО «Профессиональная наука», 2016. С. 68–78.

3. Божко В. П., Балычев С. Ю. Управление финансовой устойчивостью предприятий. Экономика, статистика и информатика. Вестник УМО. 2013. № 4. С. 33–37.

Савченко М. В.

доктор економічних наук, доцент
Донецький національний університет імені Василя Стуса
м. Вінниця, Україна

Мельник С. В.

начальник Територіального управління Служби судової
охорони у Хмельницькій області
м. Хмельницький, Україна

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Проблема оцінки економічної безпеки держави, регіону, галузі або підприємства останнім часом набула особливої актуальності. Однак, незважаючи на великий інтерес вітчизняних і зарубіжних вчених і практиків, слід зазначити, що існуючі розробки, в основному, присвячені різним аспектам національної і регіональної безпеки, і в значно меншій мірі - питанням економічної безпеки підприємств.

Слід зазначити, що в економічній літературі, існує безліч підходів щодо оцінки рівня економічної безпеки, кожний з яких має свої переваги і недоліки.

Проте, погоджуючись з думкою певного кола економістів [1], вважаємо,

що найбільш адаптованим до сучасних умов господарювання та задовольняючим інформаційні потреби більшості споживачів інформації є інтегральний підхід до оцінки рівня економічної безпеки підприємства.

Економічну безпеку підприємства слід оцінювати за допомогою зведеного показника – індикатора економічної безпеки, процес визначення якого включає певні етапи (рис. 1).

Систему показників для розрахунку економічної безпеки підприємства доцільно розподілити на чотири групи: фінансової, техніко-технологічної, кадрової і комерційної безпеки. При цьому основними вимогами, що висуваються до показників, є: логічна зв'язаність із закономірностями науково-технічного прогресу; наукова обґрунтованість та об'єктивність; простота та доступність розрахунку; конкретність й однозначність тлумачення отриманих результатів; забезпечення збіжності показників за часом.

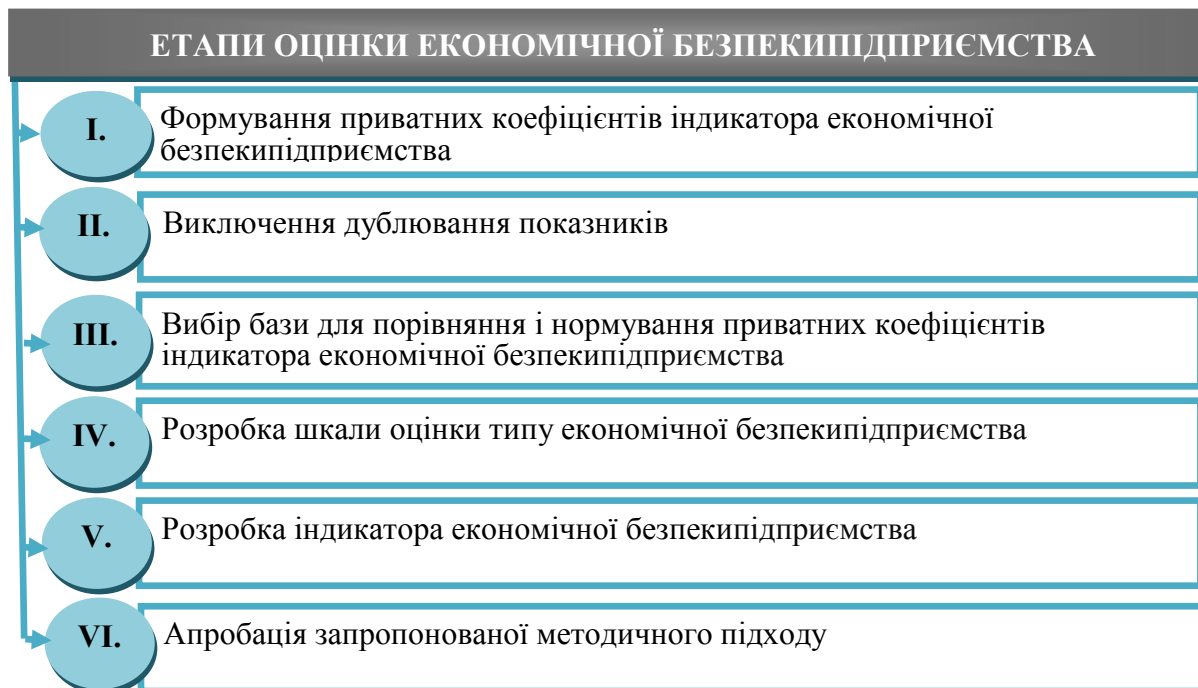

Рис. 1. Етапи оцінки економічної безпеки підприємства

Джерело: побудовано автором на основі [73]

Усування показників-дублерів за різними складовими економічної безпеки підприємства здійснюється за допомогою кореляційного аналізу, що досліджує взаємозв'язок різних факторів за певний проміжок часу t . В результаті проведеного кореляційного аналізу за допомогою програми Statistica v.10 будується кореляційна матриця та перевірка факторів на мультиколінеарність за допомогою критерію Стюдента.

Проведення стандартизації показників оцінки економічної безпеки за допомогою зіставлення фактичних і рекомендованих величин здійснюється за формулами:

$$K_i = \frac{P_i}{P_i \text{ норм}}, \quad K_i = \frac{P_i \text{ норм}}{P_i} \quad (1)$$

де K_i – нормований одиничний показник економічної безпеки підприємства;

P_i – фактичне значення одиничного показника економічної безпеки;

$P_i \text{ норм}$ – нормативне значення одиничного показника економічної безпеки;

i – порядковий номер одиничного показника економічної безпеки в блоковій оцінці.

У разі, якщо коефіцієнт не має нормативного значення (наприклад, продуктивність праці), нормування одиничного показника може здійснюватися на основі порівняння з кращим значенням за досліджуваний період.

За основу шкали оцінки ступеня економічної безпеки підприємства була прийнята шкала бажаності Харрінгтона через свою універсальність.

Оцінка економічної безпеки підприємства показала, що індикатор економічної безпеки, а також його приватні показники варіюються в межах 0,64-0,89 і вище. З огляду на це, можна оціночна шкала економічної безпеки підприємства матиме наступний вид (табл. 1).

Таблиця 1

Оціночна шкала ступеня економічної безпеки підприємства

Ступінь економічної безпеки	Область значення
Зона комфорту	
Дуже висока	0,90-1,0
Висока	0,80-0,90
Середня	0,63-0,80
Зона біфуркації	
Слабка	0,37-0,63
Низька	0,20-0,37
Дуже низька	0,00-0,20

Джерело: побудовано автором самостійно

Індикатор економічної безпеки підприємства являє собою модель з чотирьох рівнів:

$$I_{\text{ЕБ}} = \sum_{i=1}^n \alpha_{1i} \times X_{1i} + \sum_{i=1}^n \alpha_{2i} \times X_{2i} + \sum_{i=1}^n \alpha_{3i} \times X_{3i} + \sum_{i=1}^n \alpha_{4i} \times X_{4i}, \quad (2)$$

де X_{1i} , X_{2i} , X_{3i} , X_{4i} – приватні стандартизовані коефіцієнти фінансової,

техніко-технологічної, кадрової і комерційної безпеки відповідно;

α_{1i} , α_{2i} , α_{3i} , α_{4i} – значущість (вагомість) приватних коефіцієнтів фінансової, техніко-технологічної, кадрової і комерційної безпеки відповідно.

Апробація методичного підходу здійснена на основі даних АТ «Хмельницькобленерго» в 2016-2018 рр.

За результатами проведеного розрахунку інтегрального показника економічної безпеки АТ «Хмельницькобленерго» протягом 2016-2018 рр. не падав нижче значення 0,63 і постійно знаходився в зоні комфорту: в 2016 р. – на середньому, в 2017 р. – на високому; в 2018 р. – на дуже високому рівні (рис. 2).

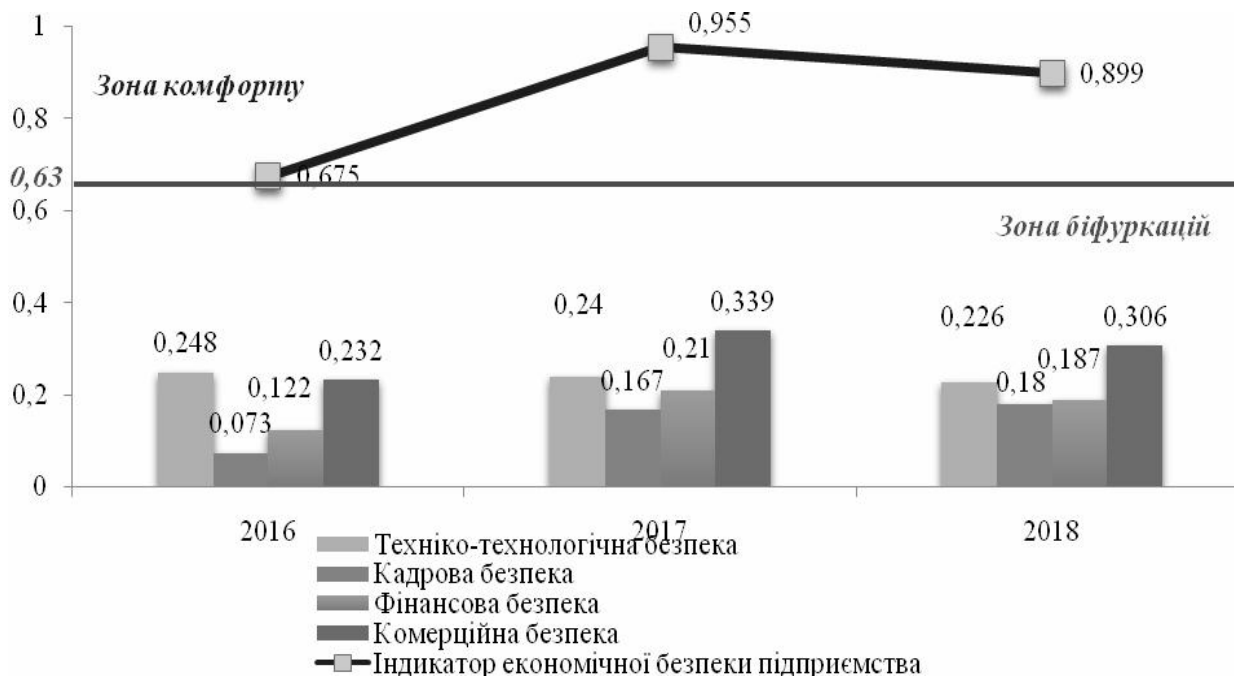

Рис. 2. Результати інтегральної оцінки економічної безпеки АТ «Хмельницькобленерго» в 2016-2018 рр.

Джерело: побудовано автором на основі даних АТ «Хмельницькобленерго»

Отже, можна зробити висновок, що економічна позиція впродовж аналізує мого періоду була стабільною, рівень захищеності його майна та інтересів від впливу чинників зовнішнього середовища і внутрішніх загроз – належний.

Література

1. Савченко М. В., Шкуренко О. В. Інтегральний підхід щодо оцінки економічної безпеки експортоорієнтованих соціально-економічних систем. *БізнесІнформ*. 2019. № 1. С. 199-207.